

foto's Erik de Jonge

Drugsafvaldumpingen

Vaten in de sloot, aan de rand van een bos. We kijken er als krantenlezer nauwelijks meer van op. Toch is het voor beheerders een groot probleem en aan de orde van de dag. Zeker als je ook nog eens grote kans maakt om oog in oog met de criminelen te komen staan. Erik de Jonge is beheerder bij het Brabants Landschap en heeft uitgesproken ideeën over de rol van buitengewoon opsporingsambtenaren. En hij wil graag in gesprek met collega's over hoe je de criminelen uit je terrein kunt weren.

— Geert van Duinhoven (redactie)

Erik de Jonge excuseert zich aan het begin van het gesprek dat zijn telefoon aan moet blijven. Het zou zo maar kunnen dat er vanochtend een inval gaat plaatsvinden in een wietkwekerij. Gisterenavond bezochten de criminelen de kwekerij en alles wijst erop dat ze vandaag of morgen gaan oogsten. Maar, zegt De Jonge erbij, het zal waarschijnlijk wel vannacht gebeuren. Dat is gebruikelijk. En dat wordt dan betrapting op

heterdaad. Als hij een melding krijgt dat het zover is, schakelt hij ook de politie in en dan wordt het een gezamenlijke actie.

Het klinkt spannend, zeker als je de Netflix-serie *Undercover* hebt gezien. Toch is dit dagelijkse kost voor de beheerder van natuurgebied Het Markiezaat van het Brabants Landschap. De Jonge heeft in zijn regio alleen al te maken met zo'n zestig dumpingen per jaar van harddrugsafval. Daarnaast nog veel meer dumpingen uit de hennepcultuur. En dan natuurlijk nog de 'gewone' afvaldumpingen van de matrassen koelkasten en asbestplaten.

Erik de Jonge heeft drie taken in zijn taakomschrijving staan: beheer van terreinen, educatie en als derde toezicht en handhaving. Dat laatste doet hij samen met drie ingehuurde krachten en met drie BOA's vanuit het project Samen sterk in Brabant, een regeling van de Omgevingsdienst Brabant. De eigen mensen van onze beheereenheid zijn geen BOA. Dat zou gewoon te veel worden, vindt De Jonge. Maar aan het aansturen van de BOA's heeft hij zijn handen vol aan. "Er is nu eenmaal verschrikkelijk veel geld in te verdienen in die drugsbusiness. Dat het zich concentreert in Brabant heeft denk ik te maken met het feit dat de mensen hier van oudsher altijd al een beetje anti-overheid waren, oud sentiment dus. Daarnaast is het hier niet erg dichtbevolkt met

uitgestrekte buitengebied dus kun je criminele activiteiten vrij gemakkelijk verborgen houden."

De afgelopen jaren is hij zich steeds meer bezig gaan houden met het opsporen en proberen tegen te gaan van de afvaldumpingen. En dat levert heel veel spannende verhalen op. Over nachtelijke achtervolgingen, foto's maken, arrestaties, opsporingsmethoden. En het is natuurlijk niet erg handig om die allemaal in de publiciteit te brengen, benadrukt hij.

De afgelopen jaren is De Jonge zelfs uitgegroeid tot een soort spreekbuis naar de media over drugsgerelateerde dumpingen in natuurgebieden. "Ik ben er al langer mee bezig, maar het kwam in een stroomversnelling toen ik begon te twitteren over de dumpingen. Ik ergerde me heel erg aan de gebruikers van bijvoorbeeld MDMA of XTC die zich klaarblijkelijk niet realiseren wat voor een schade die industrie aan natuurgebieden veroorzaakt. De gebruikers zijn tegelijkertijd wellicht allemaal hele lieve jongens en meisjes die de natuur een warm hart toedragen. Mijn verbazing daarover heb ik de wereld in gestuurd en dat is opgepakt door veel media en de politiek, zowel de lokale als de landelijke politiek. Ik heb inmiddels contact met Kamerleden, lokale politici en bestuurders. Ook minister Grapperhaus is hier geweest omdat hij wel eens wilde weten hoe de problematiek in de praktijk uitwerkt. Ik ben

in de natuur

betrokken bij een project van het Trimbos-instituut om de problematiek van de dumpingen onder de aandacht te brengen van de drugsgebruikers.”

Midden in het bos

Logische vraag is natuurlijk: hoe ver reikt de verantwoordelijkheid van de natuurbeheerder om bezig te zijn met opsporing van dit soort criminele zaken? En hoever reikt de taak van een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)? De Jonge heeft daar uitgesproken ideeën over en gaat de discussie daarover ook niet uit de weg. Het hoort in ieder geval bij zijn werk, vindt hij, want het afval brengt grote schade aan de natuur. Afval van harddrugsproductie kan wel tot een pH van 1 of zelfs nul zijn. Dat brandt de bodem in en maakt alles kapot wat in de buurt groeit. “Daarom is het ook zo belangrijk dat we voldoende ogen en oren in het veld hebben. Want hoe sneller je zo’n dumping ontdekt, hoe sneller je kan laten opruimen en hoe beperkter de schade. Staan de vaten nog onbeschadigd en afgesloten, kun je ze redelijk snel zonder schade weghalen, maar lekken ze of stromen ze leeg in het oppervlaktewater, heb je natuurlijk een enorm probleem dat zich tot honderden meters kan uitstrekken.” “In dit gebied hebben we daarnaast veel last van hennepkwekerijen. De telers kappen diep in het bos stukjes bos en gaan daar voor een seizoen hennep telen. Dat is behoorlijk intensief werk dus ze komen er dan vaak, ze beregenen veel en gebruiken allerlei schadelijke bestrijdingsmiddelen. Dat gebeurt in het bos, maar ook op akkers die boeren van ons pachten. Midden in zo’n perceel mais blijkt dan een hennepveld te liggen. Soms met medeweten en medewerking van een boer, soms helemaal niet. En het afval van de hennep teelt wordt tenslotte ook weer vaak ergens gedumpt en moeten we weer opruimen. Voldoende reden dus om ons hier mee bezig te moeten houden.”

Wapens of niet?

Te meer omdat de politie alleen maar optreedt als het gaat om een betrapping op heterdaad. “Ik weet vanaf eind juni vaak wel waar de hennepveldjes zijn. Die heb ik dan zelf ontdekt, of onze BOA’s of we krijgen tips van anderen. Het beleid van de politie is om in het buitengebied hier niet actief op te handhaven. Ze komen dus niet op een melding af als ik een veldje zie. Ook niet als we een verdacht busje zien. Het is voor BOA’s dus de taak om alles wat we zien, zo goed mogelijk te documenteren, zo mogelijk met foto’s. Ik heb wel eens foto’s gemaakt van mensen op zo’n veldje. De politie vindt dat waardevol, maar de foto’s op zich zijn voor de politie geen reden om op te treden. Pas als we een heterdaad kunnen voorzien, doet de politie mee. Dat is voor BOA’s natuurlijk een lastige positie. Enerzijds moeten en willen we alles in de gaten houden, maar anderzijds kunnen we er niet direct iets mee doen.” Probleem is ook dat de groene boa’s niet bevoegd zijn voor de Opiumwet, wat veel beperkingen oplevert.

Dat brengt het gesprek snel op het thema van de bewapening. Want het wordt natuurlijk helemaal ingewikkeld als je eigenlijk elk moment van de dag oog in oog kunt staan met zware criminelen. “Als je er deskundigen of niet-deskundigen naar vraagt krijg je vaak hetzelfde antwoord: het geweldsmonopolie hoort bij de politie en dus zouden BOA’s niet bewapend moeten zijn met een wapen. Ben ik het als uitgangspunt helemaal mee eens. Maar de praktijk is lastig. De politie heeft geen mankracht om in het buitengebied te surveilleren. Is het dan verstandig om

mijn BOA's ongewapend te laten surveilleren en op zoek te gaan naar mensen die afval dumpen, of die met vuurwapens stropen? Ik vind van niet. Dan is pepperspray niet genoeg. Ik heb dit gesprek ook met minister Grapperhaus gehad. En als je hem dan vertelt wat je hier als BOA mee maakt, snapt ook hij dat het verstandig is om mensen wel te bewapenen. Natuurlijk niet om geschillen op te lossen met een wapen, maar vooral om veiliger je werk te kunnen doen."

Werkgevers kunnen voor BOA's een vergunning aanvragen. De BOA wordt dan uiteraard helemaal gescreend, dezelfde screening als iemand die als politieagent een wapen draagt. "Onze organisatie is inmiddels zo ver dat ze voor BOA's die met deze zaken te maken hebben een dergelijke vergunning aanvraagt, gewoon omdat het noodzakelijk is om je werk te kunnen doen. Ik denk dat andere terreinbeheerders ook die kant op moeten."

Persoonlijk

De Jonge voelt zich verantwoordelijk voor het gebied, wil het mooi en schoonhouden. "Ik vind dit inderdaad mijn verantwoordelijkheid en dus wil ik me daarvoor inzetten. Anderen denken hier misschien anders over, maar ik vind niet dat ik in te gevaarlijke situaties terecht ben gekomen. Het is heel persoonlijk hoe ver je wil gaan. Ik zal mijn collega's dan ook nooit dwingen om ergens te gaan surveilleren als ze dat op dat moment daar niet durven. Iedereen moet die grens voor zichzelf trekken." Wat dit gevaar betreft komt De Jonge wel vaker lastige dilemma's tegen. Voor de SNL-subsidieregeling moeten monitoringgegevens worden opgeleverd. "Als ik weet dat er ergens een hennepkwekerij in het bos is, en juist daar moet een broedvogelinventarisatie plaatsvinden. Wat doe ik dan? Laat ik dat doorgaan? Hoe schat ik het gevaar in? Moet er dan altijd een bewapende BOA mee gaan? Dit zijn heel reële en bijna dagelijkse afwegingen. En dat zou natuurlijk niet moeten dus ook dat zijn voor mij weer redenen om er extra hard voor te werken om de criminaliteit uit het bos te weren."

Moeilijk maken

Nu hebben we het over een industrie van naar schatting 19 miljard euro op jaarbasis, als het gaat om de productie van synthetische drugs. Zouden de criminelen echt schrikken van de maatregelen en acties die beheerder en zijn collega's Erik de Jonge ondernemen? "Natuurlijk kunnen wij als beheerder dit drugsprobleem niet oplossen. Maar we kijken van het probleem, net doen alsof het er niet is, is het andere uiterste. Ik vind dat we moeten doen wat we kunnen doen. Om te beginnen vraag je je als terreinbeheerder kunt af: waarom is er hier zo veel criminaliteit? Voor dit gebied geldt dat de bossen en het buitengebied heel uitgestrekt zijn, dus aantrekkelijk voor die criminelen. Ten tweede is er weinig verlichting en ten derde zijn er in het bos heel veel vluchtwegen en daarvoor geschikt om bijvoorbeeld te dumpen. Dus waarom zou je geen slimme lantaarnpalen gaan plaatsen die aangaan als er mensen voorbijkomen. En je kunt wegen afsluiten met een slagboom."

Ja, maar dan kan die boer er ook niet meer door, hoor ik dan vaak als verweer. Maar de boeren die al eens een dumping op hun terrein hebben gehad en voor de kosten moeten opdraaien, vinden het geen enkel probleem als ze voortaan met een sleuteltje de slagboom open moeten maken. Ik denk dat we als terreinbeheerders het probleem dus niet kunnen oplossen, maar we kunnen wel samen gaan bedenken hoe we de natuurgebieden minder aantrekkelijk kunnen maken voor criminele activiteiten."

Van paddepoel naar gifvaten

Bij een drugsafvaldumping worden de politie en de brandweer ingeschakeld. De brandweer controleert of er acuut gevaar is vanwege de giftige stoffen en de politie doet haar werkt ten behoeve van de opsporing. Soms duurt dat geheel niet langer dan anderhalf of twee uur en dan staat Erik de Jonge er als grondeigenaar alleen voor. Hij schakelt een gespecialiseerd bedrijf in om het afval op te ruimen. "Dat kost ons echt heel veel geld per jaar. Ik word er wel eens moedeloos van als ik op dezelfde dag bezig ben om 4000 euro subsidie te zoeken voor een paddepoel en een uur later 50.000 euro moet uitgeven voor het opruimen van afval." Opvallend genoeg is er nog nooit onderzoek gedaan naar de daadwerkelijke effecten van een dumping. Ook is nooit onderzocht wat de effecten van de tijdelijke hennepveldjes zijn op de bodem en de omliggende vegetatie.

Hoge kosten

De eigenaar van de grond waarop een afvaldumping plaatsvindt, moet het afval (laten) opruimen

en moet de schade betalen. Twee jaar lang was er een regeling vanuit de provincie Brabant dat de helft van de schade vergoed kon worden. Die regeling is inmiddels opgehouden te bestaan. In plaats daarvan is er nu een landelijke regeling voor particulieren. Zij kunnen de geleden schade terugkrijgen van de rijksoverheid. Er is voor deze regeling jaarlijks 1 miljoen euro beschikbaar. De meeste dumpingen vinden overigens wel plaats in het buitengebied en dan vaak op grond van gemeenten, waterschappen, provincies of terreinbeheerders.<

redactie@vakbladnbl.nl

Erik de Jonge

Beheerdersdag
Abtsbouwing 11.45-12.30 uur